

Aika: Keskiviikko 16.9.2020, klo 14.00-16.02

Paikka: Helsingin kaupungintalo, kaupunginhallituksen huone

Läsnä: Laura Varjokari, puheenjohtaja, Mirja Arajärvi, Timo Auranen, Pirjo-Liisa Kangasniemi, Ulla Lumijärvi (klo 14.09 alk.) Veijo Lehto, Lena Lindberg, Markus Löfström, Seija Meripaasi, Titta Reunanen (kohdan 10 ajan), Marja Ruotsalainen, Jenni Räsänen, Satu Luomajoki, Olli Salin (klo 14.18 alk.), Lala Sjöblom, Pirkko Telaranta, Pirjo Tujula, Toivo Tupin ja Outi Paulig (sihteerit)

Vierailevat asiantuntijat

Kati Seppälä, projektipäällikkö (kohta 5)

1.

Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00 ja todettiin osallistujat. Helsingin seurakuntayhtymän uusi edustaja, yhteisöpappi Ulla Lumijärvi osallistui ensimmäistä kertaa kokoukseen.

2.

Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

3.

Edellisen kokouksen muistio

Muistio 19.2.2020 oli jaettu 21.2.2020. Siihen ei ollut huomautettavaa.

4.

Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piirin puheenvuoro

Lala Sjöblom kertoi EKL:n ja sen Helsingin piirin toiminnasta. Diaesitys oli jaettu asialistan liitteenä. EKL on perustettu v. 1962 ja siihen kuuluu 75 000 jäsentä. Toiminta on monipuolista ja kärkitavoitteisiin kuuluu mm. eläkeläisköyhyyden poistaminen. Helsingin piiriin kuuluu 20 paikallisyhdistystä ja piirin puheenjohtajana toimii Veijo Lehto. Piiri pitää erityisen tärkeänä seurata Helsingin kaupungin tarjoamien palvelujen kehitystä, laatua ja saatavuutta.

5.

Ajankohtaista kaupunginkansliasta/ saavutettavuusasiat

Projektipäällikkö Kati Seppälä esittäytyi ja kertoi Helsingin kaupungin saavutettavuustyöstä ja monikanavaisesta asiakaspalvelusta. Diaesitys on liitteenä. Saavutettavuus liittyy digitaalisiin palveluihin, verkkosivuihin, sovelluksiin ja julkaisuihin. Esteettömyys taas koskee fyysistä maailmaa, kuten liikkumisesteiden poistamista. Aivan samoin kuin liikkumisesteisille rakennetaan luiska, tulee julkaisuista tehdä sellaisia, että kaikki pääsevät käsiksi niiden sisältöön. EU:n saavutettavuusdirektiivi edellyttää, että julkiset verkkopalvelut ovat saavutettavia 23.9.2020 mennessä. Kati Seppälä totesi, että kaupungilla on ollut ja on edelleen hyvin paljon tekemistä siinä, että velvoite täytetään. Verkkosivuja ja -palveluja on valtavan paljon. Jos kaupunkilainen

huomaa kaupungin verkkosivuilla puutteen saavutettavuuden suhteen, hän voi antaa palautetta palautesivujen kautta.

Aiheesta syntyi paljon keskustelua:

- Kaupunkilaisilla on paljon ongelmia valtion (Kela, Kanta, verotus jne.) ja pankkien palveluissa asiointissa. Ns. vahva tunnistautuminen on kynnyskysymys monille ja ongelma on entistä laajempi, kun tunnuslukutaulukkoja ei voi enää käyttää, vaan pitäisi olla älypuhelin ja osata tunnuslukusovelluksen käyttö.
- Kaupunkilaisella on parempi motivaatio opetella sivujen ja palvelujen käyttöä, jos hän tietää, että jotakin ns. alustaa käytetään pitkään.
- Laitteiden ja ohjelmien yhteensopivuus ei aina toteudu: esim. iPadilla eivät kaikki ohjelmat aukea.
- Monille on taloudellisesti mahdotonta ostaa tietokone. Onko Kelan toimeentulotukea todella mahdollista saada tietokoneen hankintaan ja miten? Palvelukeskusten kautta saa opastusta, miten edetään. Voitaisiin pyytää Kelasta henkilö neuvoston kokoukseen keskustelemaan Kela-asiointista ja toimeentulotukiasioista. (Pirjo T:lla on yhteystieto.)
- Kuvallinen henkilökortti saattaa olla myös kynnyskysymys asiointissa. Kaikilla ei sitä ole, ja se maksaa.
- Miten saavutettavuusvelvoitteiden toteutumisesta seurataan ja onko sanktioita? Direktiivi ei määrittele sanktiota, mutta kansallinen laki antaa valvontaviranomaiselle mahdollisuuden määrätä uhkasakko velvollisuuksien laiminlyönnistä. Tämä tarkoittaa, että AVI voi tietyissä tilanteissa määrätä uhkasakon.

Katiin voi ottaa yhteyttä sähköpostilla saavutettavuus@hel.fi tai kati.seppala@hel.fi Kaupungin sivuilta löytyy tietoa saavutettavuudesta [linkki](#) ja <https://saavutettavuusdirektiivi.fi/> -sivulta monipuolinen ja selkeä tietopaketti.

6.

Lausunto AM-ohjelman luonnoksesta.

Lausunnon määräaika on 20.9.2020. Asialistan liitteenä oli jaettu työvaliokunnan kokouksessa muokattu versio lausuntoluonnoksesta. Käytiin luonnos läpi. Siihen tehtiin joitakin täydennyksiä, joiden jälkeen se on valmis lähetettäväksi.

7.

Eläkeikäisten välimuotoinen asuminen Helsingissä – miten vanhusneuvosto voi edistää sitä?

Veijo Lehto esitteli asian, jota oli valmisteltu työvaliokunnassa. Asialistan liitteenä oli muistio asiasta. Ideana on, että aktivoidaan asuntorakentamistoimijoita nostamalla esiin eläkeikäisten välimuotoisen asumisen tarve. Veijo on ollut yhteyksissä mm. apulaispormestari Sanna Vesikansaan, asunto-ohjelmapäällikkö Mari Randelliin ja haastatellut Arja Peiposta. Asia on saanut heiltä myönteistä vastakaikua. Randell lupasi apua esim. oikeiden toimijatahojen löytämiseen. Apulaispormestari Sinnemäki ei ole toistaiseksi vastannut useisiin, jo toukokuussa alkaneisiin yhteydenottoyhteyksiin, vaikka ne on tehty vanhusneuvoston nimissä.

Keskustelussa asiaa pidettiin erittäin tärkeänä ja muistiota hyvänä. Siihen liittyen todettiin:

- Esteettömyyslinjausten päivittäminen on ajankohtaista ja asiasta olisi hyvä kertoa esteettömyystyöryhmän kokouksessa, joka on 23.9. Sovittiin, että näin tehdään ja odotetaan palautetta myös sieltä.

- Kyselyyn tulee liittää mukaan myös kaupunki, jonka rooli asumisen tuottajana on merkittävä. Hekalla on nykyisessä asuntokannassa senioritaloja, mutta ne eivät ole esteettömiä. Hekalta saadun tiedon mukaan uusia seniorikohteita ei ole tulossa.
- Myös kaupallisia toimijoita voisi lähestyä – sieltä voi löytyä tahoja, jotka pitäisivät seniorien asumisen tukemista esim. imagon kannalta hyvänä.
- Kaavoituspuoli on avainasemassa ja kaupunkiympäristötoimiala ylipäänsä hyvin tärkeässä asemassa.
- Asumisen elämänkaarinäkökulma: asuntojen pitäisi olla nykyistä paremmin muunneltavissa. Tällöin muuttamisen tarve vähenisi.
- Seija Meripaasi totesi sote-toimialan näkökulmasta, että seniorikeskusten keskeinen sijainti ja liikenteellinen saavutettavuus ovat tärkeitä. Keskusten lähelle pitäisi saada mahdollisimman monipuolisesti erilaisia senioreille sopivia asuntoja. Sote tekee yhteistyötä näiden tavoitteiden eteen, vaikkei itse tuota asuntoja. Kyse on poliittisista päätöksistä. Välimuotoista asumista on pienimuotoisesti pilotoitu niiden kohdalla, jotka odottavat ympärivuorokautista hoitopaikkaa. Sote-toimiala pitää kaiken kaikkiaan aloitetta hyvänä.

Esitys kyselyn tekemisestä hyväksyttiin. Muistiota muokataan ja tarkennetaan käydyn keskustelun pohjalta. Palataan asiaan lokakuun kokouksessa.

8.

Vanhusneuvoston syksyn ohjelma

Neuvoston kokoukset pidetään normaaleina lähikokouksina, koska tämä on neuvoston jäsenten toive. Kaupungin ohjeistuksen mukaisesti halukkaille tullaan tarjoamaan myös etäosallistumisen mahdollisuus.

Nykyisten rajoitusten ja koronatilanteen takia muut keväältä siirtyneet ja syksyllä suunnitellut tapaamiset ja tilaisuudet perutaan syksyltä. Osa niistä voidaan ehkä järjestää keväällä. Tämä arvioidaan erikseen. Espoolta ei edellytetä PKS-kokouksen järjestämistä lähikokouksena, vaikka osallistujamäärä olisi rajattu ja Espoon kaupungintalon tilat olisivat sinänsä riittävät.

Lokakuun kokoukseen saadaan seurakuntayhtymän ajankohtaispuheenvuoro. Marraskuun kokouksessa 11.11. käsitellään vanhuspalvelujen arviointia (tästä tarkemmin kohdassa 11). Kokoukseen alustavasti suunniteltu lähisuhdeväkivalta-asia jätetään myöhempään ajankohtaan.

Marras- ja joulukuun kokousten tila-asioihin joudutaan vielä palaamaan. Kalenteriin merkitään myös Mummonmarkan vartijat –hankkeen etätilaisuus 15.10. Kesällä kaupungilla toimineiden laaduntarkkailijoiden raporttia käsitellään yhteistyössä vammaisneuvoston kanssa.

9.

Valokuvahankkeen eteneminen

Valokuvaajaksi on valittu Sakari Röyskö ja kuvaukset käynnistyvät mahdollisimman pian. Asiasta on viestitetty erikseen vanhusneuvoston jäsenille. Jäsenten, jotka eivät vielä ole mukana, toivotaan vielä harkitsevan mukaan tuloa. Tavoitteena on saada

kuviin mahdollisimman paljon eri ihmisiä. Kuvaushankkeen tarkoituksena on lisätä eläkeikäisten helsinkiläisten näkyvyyttä. Asian tärkeyttä korostaa koronakevät ja edelleen jatkuvat rajoitukset, minkä vastapainoksi tuodaan esiin eläkeikäisten aktiivisuutta ja erilaisia arjen tilanteita.

Käytiin läpi ajankohtaisia kysymyksiä ja jaettiin kuvauslupalomakkeita. Useiden henkilöiden mukanaolo osassa kuvia olisi toivottavaa, mutta heitä kaikilta pitää pyytää lupa erikseen.

Kuvaukset pyritään tekemään alkusyksystä, noin kuukauden sisällä. [*Ensimmäiset kuvaustilanteet on sovittu viikolle 39/siht. lis. 18.9.2020.*]

10.

OmaStadi -hankkeen ajankohtaiset asiat

Titta Reunanen kertoi osallistuvan budjetoinnin ensimmäisen kierroksen toteutumisesta ja nyt käynnistyvän kauden 2020-2021 ideointivaiheesta. Diaesitys liitteenä.

[Linkki OmaStadi-sivustolle](#)

Ensimmäisellä kierroksella läpi menneistä hankkeista lähes kaikki on saatu toteutukseen tänä vuonna. Viiden hankkeen toteutus jäi ensi vuoteen. Läpi menneistä ehdotuksista 29 kohdistui kaupunkiympäristötoimialalle, 9-10 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle ja viisi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Sote-toimialaa koskevista ehdotuksista ei mennyt läpi yksikään. Läpi menneissä oli useita sellaisia, jotka hyödyttävät myös ikäihmisiä. [*Tämä käytiin läpi vanhusneuvoston kokouksessa 22.1.2020/siht.huom. 18.9.*]

Viime kierroksesta opittiin paljon. Näiden oppien pohjalta tehtiin muutoksia nyt käynnistyvään kierrokseen. Esimerkiksi pyritään välttämään päällekkäiset tai hyvin lähellä toisiaan olevat ideat. Viimeksi näitä oli ja äänet jakautuivat niiden välillä harmillisesti niin, että ne putosivat jatkosta. Ehdotusten toteuttamiskelpoisuus – eli se, että ne täyttävät reunaehdot - tullaan tälläkin kertaa arvioimaan tarkkaan. Reunaehtoihin kuuluu esim. se, että asian toteuttaminen on kaupungin päätettävissä. Arviointivaiheessa onnistuttiin viime kierroksella hyvin. Jos kävisi niin, että jokin päätetyistä hankkeista osoittautuisi mahdottomaksi toteuttaa, asia tulisi ko. toimialalautakunnan päätettäväksi. Tällaista ei ole kuitenkaan tapahtunut. Toimialoille sen sijaan tuli yllätyksenä, kuinka paljon työpanosta osallistuva budjetointi niiltä edellytti. – Toinen muutos koskee äänestämistä: kerran annettua ääntä ei voi myöhemmin muuttaa.

Uuden kierroksen ideat kerätään 5-25.10. Tällä kertaa kierros kestää kaksi vuotta ja rahasumma on vastaavasti tuplattu. Käytössä on siis 8,8 m€.

Ideat kirjataan Omastadi-verkkosivuille, kuten viimeksikin. Tukea voi pyytää kirjas-toista, stadiluotseilta tai asukastaloilta. Stadiluotsit järjestävät ideointiklinikoita. Näitä ns. live-tilaisuuksia pidetään erittäin tärkeinä ja on jopa päätetty, että jos pandemiarajoitusten takia ne jouduttaisiin perumaan, koko osbu-kierros siirtyy myöhemmään ajankohtaan.

Palvelukeskukset ovat valitettavasti suljettuja lokakuun loppuun asti, joten niissä ei voi järjestää em. tilaisuuksia, eikä niiden kautta päästä myöskään tiedottamaan OmaStadi-asioista. Näin ollen ikäihmisten tavoittaminen ja aktivoiminen on hankalaa, vaikka toisaalta juuri se olisi erittäin tärkeää. Kaikkia normaaleja kanavia myöden tiedotetaan ja tarvitaan myös kaikki mahdollinen viestintäapu esim. järjestöiltä. 16.9. ilmestyneessä Helsinki-lehdessä (ent. Helsinki-info) on asiasta laaja juttu. Liikkuvat-verkostossa käsitellään 17.9. Ikääntyvien aktivointia osbuun.

11.

Vanhuspalvelujen yhteisarviointi sosiaali- terveystoimen kanssa

Yhteisarviointi tehdään tarkastuslautakunnan kannanoton perusteella. Seija Meripaasi kertoi, että sote-toimialalla on ryhdytty kokoamaan tarvittavia tietoja. Vanhusneuvostolta keväällä tullutta ehdotusta arvioinnin pohjaksi pidetään hyvänä. Arviointi käydään läpi vanhusneuvoston kokouksessa 11.11.2020 ja asiaa valmistellaan yhteistyössä etukäteen.

Ehdotettiin, että vanhusneuvosto tapaisi toimialajohtaja Laitiota keväällä. Tähän asiaan palataan marraskuun kokouksen jälkeen, kun suunnitellaan kevään ohjelmaa.

12.

Tiedotusasiat

Potilas- ja sosiaaliasiamiesten raportista tehty kaupunginhallituksen päätös https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallitus/Suomi/Paatos/2020/Keha_2020-08-17_Khs_26_Pk/1299F73C-11CA-C369-9DE0-74248E300001/Selvitys_sosiaali- ja_potilasasiamiesten_toiminnas.html

Kaupungin osallisuusmallin väliarviointiin osallistuttiin viime vuonna. Nyt on alka-massa osallisuusmallin loppuarviointi tämän valtuustokauden osalta. Osana tätä arviointia on tulossa kysely vanhus-, vammais- ja nuorisoneuvoston jäsenille. Kyselyssä arvioidaan neuvoston vaikuttamismahdollisuuksia ja toimintaa yleisemminkin. Verk-kokysely tulee neuvoston jäsenille syksyn aikana.

13.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.02.

Puheenjohtaja

Sihteeri

Laura Varjokari

Outi Paulig